

برون سپاری خدمات سلامتی

دکتر فرید ابوالحسنی

ابوالفضل قنبری

دکتر محمدرضا سلمانی ندوشن

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی تهران

حوزه معاونت سلامت ۱۳۸۸

سرشناسه	: ابوالحسنی، فرید، ۱۳۳۹-
عنوان و نام پدید آور	: برون سپاری خدمات سلامتی/ فرید ابوالحسنی، ابوالفضل قنبری، محمدرضا سلمانی ندوشن تهران: پونه، ۱۳۸۸.
مشخصات نشر	:
مشخصات ظاهری	:
شابک	: ۳۰۰۰۰ ریال: ۰۰-۵۱-۵۵۴۴-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: سلامت پروری - ایران - برنامه ریزی
موضوع	: بهداشت - ایران - برنامه ریزی
موضوع	: برون سپاری
شناسه افزوده	: قنبری هفت چشمه، ابوالفضل، ۱۳۵۵-
شناسه افزوده	: سلمانی ندوشن، محمدرضا، ۱۳۵۰-
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۸ ب ۲ الف/۸/۴۲۷ RA
رده بندی دیویی	: ۶۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۹۵۳۰۸۲

خ طالقانی شرقی - خ جهان - ساختمان پونه - شماره ۶ - طبقه سوم - تلفن ۷۷۶۰۵۷۹۸

نام کتاب	: برون سپاری خدمات سلامتی
مؤلف	: دکتر فرید ابوالحسنی - ابوالفضل قنبری - دکتر محمدرضا سلمانی ندوشن
ویراستار	: دکتر محمد رضا سلمانی ندوشن
صفحه آرای و طراحی	: پونه
نوبت چاپ	: اول ۱۳۸۸
لیتوگرافی	: فیلم گرافیک
چاپ	: ترمه
صحافی	: طنین افرا
شمارگان	: ۳۰۰۰
قیمت	: ۳۰۰۰۰ ریال
شابک	: ۰۰-۵۱-۵۵۴۴-۶۰۰-۹۷۸

مرکز پخش: تهران، شریعتی، ایستگاه عوارضی، جنب بانک سپه، ساختمان معاونت سلامت،

تلفن: ۷۷۵۰۱۱۲۶ - ۰۲۱

فهرست

عنوان	صفحه
مقدمه مولفین	۷
فصل اول- تعاریف و اصطلاحات برون سپاری	۹
فصل دوم- برون سپاری در نظام بهداشتی	۱۷
فصل سوم- تجربه دانشگاه تهران در برون سپاری خدمات سلامتی	۲۳
فصل چهارم- دستورالعمل برون سپاری پایگاه‌های بهداشتی	۳۱
فصل پنجم- پیوستها	۴۳
- پیوست ۱- قرارداد	۴۵
- پیوست ۲ - تجهیزات	۵۱
- پیوست ۳ - حکم حقوقی	۵۷
- پیوست ۴ - شاخصهای ارزیابی و عملکرد	۵۹
- پیوست ۵ - بسته خدمت	۶۳
- پیوست ۶ - حجم خدمت	۸۳
- پیوست ۷ - چک لیست ارزشیابی	۸۷

تحقق جامعه توسعه یافته در گرو وجود انسان‌های سالم، پویا و با نشاط است و ارائه خدمات جامع سلامتی نقش مهمی در ارتقای سلامت جامعه دارد. سلامت یکی از مهمترین ارکان پایداری و ثبات اجتماعی در جوامع امروز است. و بطور مستقیم و غیرمستقیم بر دیگر ارکان و عوامل ثبات و پایداری اجتماعی و پیشرفت و توسعه جامعه اثر می‌گذارد. سلامت جامعه عبارت است از رضایتمندی جامعه و مردم از شرایط و موقعیتی اطمینان بخش که بتوانند سالم زندگی کنند.

ماموریت و وظیفه سیستم‌های سلامت جامعه (وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و دیگر بخشهای توسعه) عبارت است از:

- ارتقاء سلامت و بهبود کیفیت زندگی مردم
 - عادلانه بودن شیوه پرداخت افراد برای مراقبت سلامت
 - پاسخ مناسب نظام به انتظارات و توقعات مردم
 - کاهش نابرابری در سلامت
- برون سپاری (واگذاری خدمات بهداشتی درمانی) به بخش خصوصی می‌تواند گامی در جهت نیل به اهداف یاد شده و موارد زیر باشد.

- ارتقا سلامت جامعه
 - اشتغال زایی
 - در دسترس بودن و کیفیت خوب خدمات سلامت
- در چارچوب بحث اصلاحات نظام سلامت برون سپاری یکی از استراتژیهای ارتقا کارایی نظام‌های سلامت تلقی می‌گردد. برون سپاری در واحدهایی که خدمات تعریف شده و کاملاً استاندارد ارائه می‌کنند رویکردی کاملاً شناخته شده است که در آن روش پرداخت اصلاح و باعث رقابت در ارائه خدمات و در نهایت افزایش کارایی واحدهای ارائه خدمات سلامت و جلب رضایت گیرندگان خدمت می‌شود.

در حال حاضر نظام سلامت در بسیاری از کشورها به دلایل زیر ناکارآمد جلوه می‌نماید:

- عملکرد غیر عادلانه و استفاده نامناسب از منابع
- پاسخگویی ناکافی به مردم
- دست نیافتن به اهداف از پیش تعیین شده

متأسفانه تاکنون در خصوص برون‌سپاری، بازار سلامت، مشتریان سلامت و نحوه مشارکت مردم در سلامتی مطالعات و مقالاتی دیده نشده است و دست اندرکاران نظام سلامت و محققین و پژوهشگران همه به اتفاق بر این عقیده اند که نظام سلامت کنونی ناکارآمد است. نظام سلامت نیازمند تغییرات جدی در بُعد ساختار، تامین منابع مالی و گردش آن، برنامه‌های سلامت و نرم‌افزارهای مدیریتی و... است. آری می‌بایست رویکرد خودمان را تغییر داده و با کمک دیگران و مردم، تغییرات دلخواه و مطلوب را در بازار سلامت به منظور دستیابی به اهداف از پیش تعیین‌شده با رعایت ملاک‌های عدالت و کارایی ایجاد کنیم.

به منظور افزایش کارایی نظام سلامت و پاسخگوتر کردن آن به مردم، قانون‌گذار طی مواد ۱۹۲ قانون برنامه توسعه سوم و ۸۸ برنامه چهارم موضوع واگذاری واحدهای ارائه خدمات سلامت به بخش غیر دولتی را پیش‌بینی کرده است. هر چند با توجه به نارسایی‌های بازار سلامت اجرای این مواد قانونی می‌تواند پی‌آمدهای نامطلوبی را برای نظام سلامت به دنبال داشته باشد و بخشی از دستاوردهای نظام دولتی را بر باد دهد. ولی تا کنون در دیگر بخش‌های کشور و سازمان‌های دولتی موضوع واگذاری تا اندازه‌ای از مشکلات آنها کاسته و نقش و مشارکت مردم تجلی بهتری داشته و در این مجموعه سعی شده گزارشی از رویکرد دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران به اجرای این قوانین آورده شود آن‌گونه که ضمن دستیابی به اهداف قانون‌گذار در حد امکان عاری از پی‌آمدهای ناخواسته باشد.

مؤلفین

اسفند ۱۳۸۸

فصل اول

تعاریف و اصطلاحات

برون سپاری چیست؟

به معنی انتقال قدرت، اختیار و مسوولیت دولت مرکزی به سازمان‌های تابعه دولتی، موسسات نیمه‌مستقل یا بخش خصوصی است. برون‌سپاری همان واگذاری است که شامل مفاهیم گسترده‌ای است و انواع مختلفی دارد. هر یک از انواع آن برای موفقیت خود ویژگی‌ها، سیاست‌ها و شرایط خاصی را می‌طلبد که باید قبل از تصمیم به اجرای برون‌سپاری به دقت مورد توجه قرار گیرند.

در حالی که تفکیک بین انواع برون‌سپاری برای روشن کردن ابعاد آن و تاکید بر ضرورت هماهنگی بین آنها مفید است، ولی ابعاد مختلف برون‌سپاری هم‌پوشی زیادی دارند. برون‌سپاری ممکن است در درون کشورها و یا حتی در درون یک بخش، مثل بخش بهداشت، در اشکال و ترکیبات مختلفی اجرا شود. اهمیت انتخاب یک رویکرد اجرایی مناسب، بیشتر از اهمیت ارائه یک تعریف دقیق از برون‌سپاری است.

انواع برون‌سپاری:

برون‌سپاری سیاسی

برون‌سپاری اداری

برون‌سپاری مالی

برون‌سپاری اقتصادی یا بازار

برون‌سپاری سیاسی

هدف از برون‌سپاری سیاسی، دادن قدرت و اختیار بیشتر به شهروندان و نمایندگان آنها برای تصمیم‌گیری‌های مربوط به خدمات عمومی است. این نوع برون‌سپاری با دادن نقش بیشتر به مردم و نمایندگان آنان در تنظیم و اجرای سیاست‌ها، می‌تواند مردم‌سالاری را تقویت کند. مدافعان برون‌سپاری سیاسی معتقدند تصمیمات ناشی از مشارکت مردم و نمایندگان آنان در مقایسه با تصمیمات مسوولین سیاسی مرکزی، آگاهانه‌تر و با علایق متنوع جامعه سازگارتر خواهد بود. برون‌سپاری سیاسی متضمن این موضوع نیز هست که انتخاب نمایندگانی از بین مردم موجب می‌شود تا شهروندان نمایندگان سیاسی خود را بهتر بشناسند و نمایندگان نیز نیازها و انتظارات مردم را بهتر درک کنند.

برون‌سپاری اداری

برون‌سپاری اداری، انتقال قدرت و مسوولیت برنامه‌ریزی، تامین منابع مالی، مدیریت و ارائه خدمات عمومی از سطح مرکزی دولت به سطوح محیطی، واحدهای تابعه یا موسسات نیمه مستقل را شامل می‌شود.